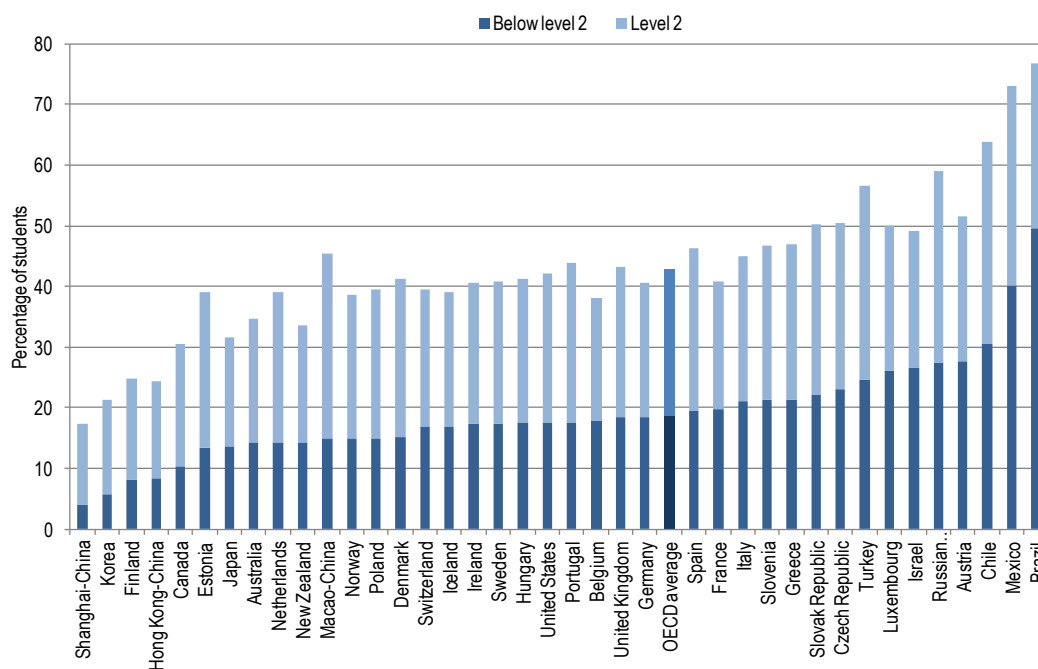

Program OECD pro mezinárodní hodnocení žáků (Programme for International Student Assessment (dále jen „PISA“) je hodnotným ukazatelem, protože měří dovednosti patnáctiletých žáků, kteří přecházejí mezi nižším a vyšším středním vzděláváním. Z hlediska inkluze pak obr. 1.2 ukazuje, že kolem 19 % patnáctiletých žáků se dostalo ve čtenářské gramotnosti posuzované v testech PISA v roce 2009 pod úroveň 2, což signalizuje, že téměř jeden z pěti žáků ze zemí OECD postrádá základní gramotnost³, a v některých zemích tento podíl překračuje 25 %. Kromě toho 40 % žáků ze zemí OECD dosáhlo v oblasti čtenářské gramotnosti pouze úrovně 2.⁴ Je tedy velmi pravděpodobné, že ti žáci, kteří postrádají základní dovednosti v tomto věku (15 let), buď předčasně opustí vzdělávací systém a nedokončí vyšší střední vzdělání, vstoupí na pracovní trh nepřipraveni a s nižšími dovednostmi, anebo budou ve studiu pokračovat, nicméně se s učením budou potýkat více než jejich vrstevníci, a budou vyžadovat dodatečnou podporu (která bude finančně nákladnější).

Obr. 1.2. Značný počet žáků dokonale nezvládne ani základní dovednosti

Patnáctiletí žáci, kteří dosáhli úrovně 2 nebo nižší ve čtenářské dovednosti hodnocení v PISA (2009)

Jak chápat tento graf: Tento graf ukazuje procento žáků, kteří dosáhli na stupnici PISA hodnocení pod úrovní 2 (vznačeno tmavě modře) nebo získali stupeň 2 (světle modrá). Země jsou seřazeny vzestupně podle procenta žáků, kteří mají skóre nižší než 2. Například v Kanadě 10 % žáků nedosáhlo na hodnocení 2 a 20 % této úrovně dosáhlo, což představuje celkem 30 %. Ekonomiky zemí, které nejsou členy OECD, jsou zahrnuty jen pro srovnání.

Zdroj OECD (2010a), Výsledky PISA 2009: svazek II, *Overcoming Social Background: Equity in Learning Opportunities and Outcomes*, OECD, Paříž.

Statlink2 <http://dx.doi.org/10.1787/888932560835>

Co se týče spravedlnosti, existuje celá řada poznatků, které ukazují, že zázemí studentů má vliv na jejich akademické úspěchy, a to platí i pro země OECD. Obr. 1.3 ukazuje, že žáci, jejichž rodiče mají nižší vzdělání, nižší sociálně-ekonomický status, pocházejí z první či druhé generace imigrantů, a chlapci čelí vyššímu riziku, že jejich školní výsledky budou horší.

Tyto dva rozměry rovnosti, tj. spravedlnost a inkluze, se překrývají. Často platí, že nižší sociálně ekonomické prostředí a nižší výkonnost ve škole se sbíhají u specifických skupin